

توسعه، درآمدزایی و اشتغالزایی با اجرای طرح‌های پیشران معدنی؛

طرح‌های پیشران، حامی تحقق اهداف معدنی و صنعتی

بخش معدن و صنایع معدنی کشور ظرف سال‌های اخیر نقش مهمی در افزایش تولید ناخالص داخلی، رشد صادرات و ارزآوری، اشتغالزایی و بهبود رفاه عمومی ایفا کرده است.

ببه گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت گزارش خبر، بخش معدن و صنایع معدنی کشور ظرف سال‌های اخیر نقش مهمی در افزایش تولید ناخالص داخلی، رشد صادرات و ارزآوری، اشتغالزایی و بهبود رفاه عمومی ایفا کرده است. مزایای قابل ملاحظه بخش معدن و صنایع معدنی، توسعه این حوزه را دارای اهمیت ویژه‌ای کرده است. در این شرایط توسعه این بخش در مناطق مختلف کشور و براساس ظرفیت و پتانسیل هر منطقه، این امکان را به وجود می‌آورد تا از سویی بر میزان تولید نهایی محصولات صنعتی در کشور افزوده شود و از سوی دیگر با اشتغالزایی مستقیم و غیرمستقیم گامی موثر در راستای ارتقا رفاه عمومی جامعه برداشته شود. مجموع مزایای توسعه بخش معدن و صنایع معدنی برای یک منطقه به شکل خاص و برای کشور به شکل عام باعث شده تا شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین سرمایه‌گذاران شرکت‌های بزرگ معدنی فعلی در کشور نسبت به تعریف پروژه‌های پیشران صنعتی در کشور اقدام کند.

در حال حاضر ۸ طرح پیشران صنعتی با همکاری شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات راهبری می‌شود؛ که ۶ طرح از این موارد شامل پروژه‌های متمرکز در زنجیره آهن و فولاد و یک پروژه معطوف بر استخراج و فرآوری مس می‌شود؛ همچنین این شرکت راهبری یک پروژه نیروگاهی را نیز در قالب طرح‌های پیشران صنعتی بر عهده دارد.

از طرح‌های پیشران صنعتی، ۳ مورد بر احداث واحد احیا مستقیم تمرکز دارد؛ با به بهره‌برداری رسیدن این ۳ پروژه که در کردستان، آذربایجان شرقی و اقلید فارس واقع شده‌اند، در مجموع برابر ۳ میلیون و ۹۰۰ هزار تن بر میزان تولید آهن اسفنجی در کشور افزوده می‌شود. بنا به گزارش انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۳۱ میلیون و ۷۳۰ هزار تن آهن اسفنجی در کشور تولید شد؛ بنابراین با به بهره‌برداری رسیدن این ۳ واحد، از سویی این امکان فراهم می‌شود که میزان تولید آهن اسفنجی در کشور به ۳۵ میلیون و ۶۰۰ هزار تن محصول در سال برسد و از سوی دیگر سهم طرح‌های پیشران صنعتی در تولید آهن اسفنجی کشور به حدود ۱۱ درصد برسد. همچنین سهم این ۳ واحد احیا در تحقق هدف فولادی کشور در افق ۱۴۰۴ برابر ۷.۵ درصد است. در عین حال با اجرایی شدن سایر طرح‌های پیشران صنعتی «ومعادن»، حدود ۳.۳ درصد بر میزان تولید فولاد خام، حدود ۲ درصد بر میزان تولید گندله و ۲ درصد بر میزان تولید کنسانتره در کشور افزوده می‌شود. در عین حال با به بهره‌برداری رسیدن سایر طرح‌های پیشران صنعتی شرکت سرمایه‌گذاری معادن و فلزات بالغ بر ۱۰ درصد بر میزان ظرفیت فرآوری کنسانتره مس در کشور افزوده می‌شود.

تکمیل زنجیره تولید فولاد در غرب کشور

-احداث واحد احیا مستقیم و فولادسازی توسط فولاد کردستان

شرکت فولاد کردستان از جمله طرح‌های معدنی پیشران در کشور است که شرکت توسعه سرمایه‌گذاری معادن و فلزات، تامین سرمایه بخشی از آن را برعهده گرفته است. در حال حاضر اجرای ۲ پروژه اصلی واحد تولید آهن اسفنجی و کارخانه ذوب و فولادسازی به‌عنوان پروژه‌های اصلی فولاد کردستان تعریف و بخشی از اجرای آن‌ها نیز عملیاتی شده است.

ظرفیت اسمی در نظر گرفته شده برای احداث کارخانه تولید آهن اسفنجی برابر ۱.۶ میلیون تن بوده و این پروژه در منطقه بیجار در حال اجرا است. ظرفیت اسمی تعیین شده برای احداث کارخانه ذوب و فولادسازی نیز یک میلیون تن بوده و اجرای این پروژه در منطقه قروه کردستان در جریان است. با توجه به میزان پیشرفت فیزیکی هر دو پروژه، پیش‌بینی می‌شود که این مجموعه‌ها در سال جاری تکمیل و به بهره‌برداری برسند.

ظرف سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۳۱ میلیون و ۷۳۰ هزار تن آهن اسفنجی در کشور تولید شد؛ بنابراین با راه‌اندازی این واحد یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن بر میزان تولید این محصول میانی در زنجیره تولید فولاد کشور افزوده می‌شود. این رقم برابر ۵ درصد کل تولید آهن اسفنجی در سال ۱۴۰۱ است و بنابراین با به بهره‌برداری رسیدن این پروژه بر سهم استان کردستان در زنجیره آهن و فولاد کشور افزوده می‌شود.

همچنین ظرف سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۳۰ میلیون و ۴۳۰ هزار تن فولاد میانی شامل بیلت، بلوم و اسلب در کشور تولید شد؛ در صورت به بهره‌برداری رسیدن کارخانه ذوب قروه در استان کردستان، امکان افزایش یک میلیون تنی در تولید فولاد میانی کشور فراهم می‌شود. تولید یک میلیون تن فولاد برابر ۳.۳ درصد کل تولید فولاد کشور در سال گذشته است و بنابراین با به بهره‌برداری رسیدن این طرح فرصت ارتقا خوبی در میزان تولید نهایی شمش فولاد در کشور فراهم می‌شود.

-احداث کارخانه گندله‌سازی توسط صباامید

از دیگر طرح‌های پیشران معدنی در کشور می‌توان به پروژه احداث یک واحد گندله‌سازی با ظرفیت تولید یک میلیون تن محصول در سال اشاره کرد که توسط شرکت صبا امید در حال اجرا است و شرکت توسعه سرمایه‌گذاری معادن و فلزات نیز در زمره سهامداران اصلی و تامین‌کنندگان سرمایه آن قرار

دارد. این پروژه در منطقه بیجار در حال اجرا بوده و پس از تکمیل، از محصول تولیدی آن برای تامین خوراک واحد آهن اسفنجی فولاد کردستان استفاده خواهد شد. درواقع این پروژه بخشی از تکمیل زنجیره تولید آهن و فولاد در منطقه غرب کشور تلقی می‌شود. اگرچه میزان ظرفیت اسمی در نظر گرفته شده برای این طرح تولید یک میلیون تن محصول گندله است، اما مدیران شرکت توسعه سرمایه‌گذاری معادن و فلزات چشم‌انداز افزایش ظرفیت را برای این واحدها مدنظر دارند.

برآورد می‌شود میزان تولید گندله آهن در کشور در سال ۱۴۰۱ حدود ۵۰ میلیون تن از این محصول باشد. بنابراین پس از به بهره‌برداری رسیدن این واحد گندله‌سازی حدود ۲ درصد بر میزان تولید این محصول در کشور افزوده شود. در عین حال با به بهره‌برداری رسیدن آن کمکی شایان به تحقق هدف فولادی در سند چشم‌انداز ۱۴۰۲ می‌شود.

برای تحقق تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در سال ۱۴۰۴، نیاز است که در این سال میزان تولید گندله در کشور به ۷۵ میلیون تن برسد؛ بنابراین پروژه گندله‌سازی صبانور سهمی ۱.۳ درصدی در تحقق تولید گندله در افق ۱۴۰۴ دارد.

-احداث واحد فرآوری سنگ آهن توسط صبانور

از دیگر طرح‌های پیشران معدنی کشور، می‌توان به احداث واحد فرآوری آهن با ظرفیت اسمی ۲ میلیون تن محصول کنسانتره آهن در منطقه کردستان و تحت نظر شرکت صبانور اشاره کرد. با به بهره‌برداری رسیدن پروژه فرآوری سنگ آهن صبانور ۲ میلیون تن بر ظرفیت تولید کنسانتره آهن در کشور افزوده می‌شود. این در حالی است که برآوردهای اولیه از آن حکایت دارد که در سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۵۱ میلیون تن کنسانتره آهن در کشور تولید شده است و بنابراین میزان ظرفیت این پروژه حدود ۲ درصد میزان تولید کنسانتره کشور در سال ۱۴۰۱ است. در عین حال برای تحقق هدف تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴ نیاز به ظرفیت‌سازی ۸۰ میلیون تن در بخش فرآوری سنگ آهن است و بنابراین سهم این پروژه در تحقق هدف فولادی کشور در افق ۱۴۰۴ رقمی در حدود ۱.۳ درصد خواهد بود.

سهم طرح‌های پیشران در تحقق اهداف فولادی استان کردستان

با تکمیل ۴ پروژه کنسانتره‌سازی صبانور، گندله‌سازی صبا امید، واحد احیا و فولادسازی شرکت فولاد کردستان، زنجیره تولید آهن و فولاد در منطقه غرب کشور تکمیل خواهد شد. تکمیل زنجیره تولید فولاد در این منطقه گامی مهم در جهت رشد سودآوری در این منطقه خواهد بود.

با اجرای طرح‌های صنعتی و معدنی متمرکز بر زنجیره آهن و فولاد در استان کردستان، میزان استخراج سنگ آهن به ۵.۴ میلیون تن در سال، میزان تولید کنسانتره به ۵.۲ میلیون تن در سال، میزان تولید گندله به ۵.۲ میلیون تن در سال و میزان تولید آهن اسفنجی به ۶.۱ میلیون تن در سال خواهد رسید. بنابراین سهم طرح‌های پیشران صنعتی شرکت سرمایه‌گذاری معادن و فلزات در تحقق اهداف فولادی برای استان کردستان قابل توجه خواهد بود. سهم این پروژه‌ها در تولید کنسانتره برابر ۱۹.۲ درصد، سهم آن در تولید گندله برابر ۱۹.۲ درصد و سهم آن در تولید آهن اسفنجی برابر ۲۶ درصد خواهد بود.

در عین حال با به بهره‌برداری رسیدن ۴ طرح پیشران صنعتی در منطقه کردستان، ۵ درصد بر میزان تولید آهن اسفنجی در کشور، ۳.۳ درصد بر میزان تولید شمش فولاد در کشور و ۲ درصد بر میزان تولید گندله و سنگ آهن در کشور نسبت به میزان تولید در سال ۱۴۰۱ افزوده می‌شود.

در حال حاضر عمده فعالیت معدنی و صنعتی کشور به خصوص در حوزه فولادسازی در مناطق شرقی و یا مرکزی کشور متمرکز شده است؛ در چنین شرایطی احداث و توسعه پروژه‌های معدنی در مناطق غربی کشور، از سویی باعث می‌شود تا هزینه حمل محصول نهایی به این منطقه کاهش یابد، از سوی دیگر با تکمیل این پروژه‌ها، فرصت صادرات محصولات فولادی از مرزهای غربی با هزینه حمل کمتر مهیا می‌شود.

توزان زنجیره فولادسازی با راه‌اندازی واحدهای جدید احیا

-احداث واحد احیا مستقیم توسط فولاد آرتاویل

احداث واحد احیا مستقیم با ظرفیت تولید سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار تن آهن اسفنجی در منطقه شمال غرب کشور توسط شرکت آهن و فولاد الماس آرتاویل از دیگر پروژه‌های پیشران معدنی است که شرکت توسعه سرمایه‌گذاری معادن و فلزات در اجرای آن مشارکت دارد. آغاز عملیات اجرایی این پروژه از اواخر سال ۱۴۰۰ آغاز شد و مطابق برنامه‌ریزی در سال ۱۴۰۳ تکمیل و به بهره‌برداری خواهد رسید.

میزان ظرفیت پروژه واحد احیا مستقیم آرتاویل، برابر ۳.۵ درصد کل تولید آهن اسفنجی کشور در سال ۱۴۰۱ است و بنابراین با به بهره‌برداری رسیدن این واحد گامی مهم در ارتقا تولید آهن اسفنجی در کشور برداشته می‌شود. میزان ظرفیت مورد نیاز برای تحقق هدف فولادی کشور مطابق سند چشم‌انداز توسعه در افق ۱۴۰۴ برابر ۵۲ میلیون تن بوده و بنابراین پروژه احیا مستقیم آرتاویل با ظرفیت‌سازی تولید سالانه ۱.۱ میلیون تن آهن اسفنجی در سال سهمی ۲.۱ درصدی در تحقق آن ایفا خواهد کرد.

برآورد می‌شود؛ پس از تکمیل این پروژه ۲۷۵ نفر به صورت مستقیم در آن مشغول به کار شوند. راه‌اندازی این واحد با اشتغالزایی مستقیم و غیر مستقیم کمکی شایان به کاهش چالش بیکاری و رونق صنعتی در منطقه آذربایجان شرقی خواهد بود.

اقلید پارس نیز فولادساز می‌شود

-احداث واحد احیا مستقیم توسط فولاد اقلید

واحد احیا مستقیم با ظرفیت اسمی تولید سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار تن آهن اسفنجی در منطقه اقلید پارس پروژه دیگر معدنی است که در زمره پروژه‌های پیشران معدنی کشور قرار دارد و شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات با سهم ۵۱ درصدی در اجرای آن مشارکت دارد. برآورد می‌شود که پس از راه‌اندازی این کارخانه حدود ۴۰۰ نفر به‌طور مستقیم در آن مشغول به کار شده و برای حدود ۶ هزار نفر به شکل غیر مستقیم فرصت اشتغالزایی به وجود آید. بنابراین راه‌اندازی این واحد صنعتی اقدامی بزرگ در راستای کاهش بیکاری و بهبود سطح رفاه اجتماعی این منطقه خواهد بود.

ظرف سال گذشته (۱۴۰۱) برابر ۳۱ میلیون و ۷۳۰ هزار تن آهن‌اسفنجی در کشور تولید شد و بنابراین میزان ظرفیت تولید آهن‌اسفنجی در پروژه اقلید پارس، برابر ۳۰۷ درصد کل تولید این محصول در سال گذشته است.

کار عملیات اجرایی این پروژه در سال گذشته آغاز شد و انتظار می‌رود که ظرف ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۴ این پروژه به بهره‌برداری برسد؛ به این ترتیب واحد احیا مستقیم اقلید فارس نیز می‌تواند سهمی بسزا در تحقق هدف تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴ داشته باشد. میزان ظرفیت‌سازی مورد نیاز برای واحدهای احیا مستقیم در کشور جهت تحقق هدف فولادی در سند چشم‌انداز توسعه در افق ۱۴۰۴ برابر تولید ۵۲ میلیون تن آهن‌اسفنجی در سال است. بنابراین پروژه احیا اقلید فارس می‌تواند سهمی ۲۰۳ درصدی در تحقق هدف فولادی کشور در افق ۱۴۰۴ داشته باشد.

کاهش محرومیت با بهره‌برداری رسیدن معدن جانجا

-احداث واحد فرآوری توسط شرکت توسعه معادن و صنایع مس جانجا

احداث کارخانه فرآوری و تولید کنسانتره مس توسط شرکت توسعه معادن و صنایع مس جانجا در محدوده معدن جانجا با ظرفیت فرآوری سالانه ۱۳۰ هزار تن کنسانتره مس پروژه مهم معدنی است که شرکت توسعه معادن و فلزات با سرمایه‌گذاری از عملیاتی شدن آن حمایت می‌کند. استخراج مس از معدن جانجا واقع در استان سیستان و بلوچستان و احداث واحد فرآوری در این استان، گامی مهم در راستای اشتغالزایی در این استان محروم تلقی می‌شود.

برآوردهای اولیه از آن حکایت دارد که در سال ۱۴۰۱ بالغ بر یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن کنسانتره مس در کشور فرآوری شده است. بنابراین با به بهره‌برداری رسیدن واحد فرآوری معدن مس جانجا حدود ۱۰ درصد بر ظرفیت تولید کاتد مس در کشور افزوده می‌شود.

معدن مس جانجا یکی از بزرگ‌ترین معادن جنوب شرق کشور است؛ میزان ذخیره قطعی این معدن برابر ۱۰۱ میلیون تن و میزان ذخیره احتمالی برابر ۲۰۲ میلیون تن مس اعلام شده است. ظرف سال‌های اخیر مطالعات و برنامه‌ریزی دقیقی در زمینه چگونگی اکتشاف و فرآوری از این ذخیره معدنی انجام شده و زودی عملیات باطله‌برداری و استخراج مواد معدنی اکسیدی از آن آغاز می‌شود.

توسعه از مسیر تکمیل زیرساخت می‌گذرد

-توسعه زیرساخت انرژی توسط پویا انرژی

بخش معدن و صنایع معدنی کشور ظرف سال‌های گذشته رشد قابل توجهی را به ثبت رسانده‌اند؛ در این میان کمبود زیرساخت‌ها در حوزه انرژی از سویی محدودیت‌هایی در مسیر تولید معدنی کشور به وجود آورده و از سوی دیگر توسعه بیشتر در این حوزه را با چالش‌های جدی مواجه کرده است. اگرچه ظرفیت‌سازی در حوزه انرژی در زمره وظایف حاکمیت قرار دارد، اما لزوم توسعه زیرساخت انرژی باعث شده تا صنایع به سراغ ظرفیت‌سازی در این زمینه بروند.

شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات از جمله مجموعه‌هایی است که با درک به موقع از نیاز صنایع کشور به انرژی، با مشارکت در شرکتی فعال در زمینه ساخت نیروگاه، به شکل تخصصی به رفع چالش کمبود زیرساخت انرژی پرداخته است. درواقع می‌توان گفت شرکت تولید و توسعه پویا انرژی نگین سبز خاورمیانه، بازوی اجرایی شرکت توسعه معادن و فلزات برای سرمایه‌گذاری در صنعت برق است.

در شرایط کنونی نیز این شرکت در بخش طرح‌های پیشران صنعتی کشور در سه طرح نیروگاهی مشارکت دارد. این طرح‌ها شامل نیروگاه خورشیدی با ظرفیت تولید ۱۰ مگاوات انرژی، بلوک دوم گازی سمنان با ظرفیت ۳۶۶ مگاوات انرژی و تکمیل پست ۴۰۰ کیلو ولتی نیروگاه سمنان است.